

נובמבר 2019

הנחיה חדשה של פרקליט המדינה מחדדת את חשיבות קיומה של תכנית אכיפה פנימית אפקטיבית בתאגיד

לאחרונה פורסמה הנחיית פרקליט המדינה בנושא "מדיניות התביעה בהעמדה לדין פלילי וענישה של תאגיד" ("ההנחיה"). ההנחיה נועדה להתוות את מדיניות התביעה בשיקולי העמדה לדין של תאגיד, ובגיבוש עמדתה ביחס לדרכי ענישה של תאגידים.

בהנחיה הובהר, כי המטרה העיקרית בהטלת אחריות פלילית על התאגיד היא הרתעה של תאגידים ונושאי משרה מביצוע עבירות פליליות במודע, וכן להעניק להם תמריץ ליצור מנגנוני פיקוח ובקרה שיוכלו למנוע מראש את ביצוע העבירות. האחריות הפלילית תוטל ככל שקיימת תשתית משפטית וראייתית להעמדת תאגיד לדין וכן באם קיים אינטרס ציבורי בהעמדה לדין של התאגיד.

לשם בחינת האינטרס הציבורי בהעמדה לדין של התאגיד, ההנחיה מפרטת רשימה של שיקולים שיש לבחון וביניהם מידת הכשל בתרבות הציות לחוק בתאגיד. בהנחיה מובהר, כי ככל שהנסיבות מלמדות על כשל נרחב בתרבות הציות וכיבוד הוראות הדין בתאגיד, מתעצם משקלו של האינטרס הציבורי בהעמדת התאגיד לדין. לעניין זה, קובעת ההנחיה כי ביטוי מרכזי לקיומה של תרבות ציות לחוק היא קיומה של תכנית אכיפה פנימית המיושמת באופן אפקטיבי בתאגיד.

בהנחיה נקבע כי, ככלל, עצם קיומה של תכנית אכיפה פנימית אינו מקנה לתאגיד פטור מאחריות פלילית, ואף אינו משמש, בפני עצמו, כשיקול להימנעות מהעמדה לדין של התאגיד. קיומה של תכנית אכיפה פנימית יישקל כשיקול מקל עם התאגיד רק כאשר יהיו קיימות ראיות לכך שתכנית האכיפה היא אפקטיבית, ונלווית לה בפועל תרבות ארגונית המעודדת התנהלות עסקית אתית ומחויבות לציות לדין, כאשר הנטל להוכחת התרבות הארגונית ואפקטיביות תכנית האכיפה מוטל על התאגיד.

יחד עם זאת, בהנחיה הובהר כי: "ככלל, ביצוע העבירות על ידי גורמים בכירים בהיררכיה התאגידית מצביע על כשל בתרבות הציות בתאגיד, גם כאשר קיימים בתאגיד מנגנוני אכיפה פנימיים. כאשר מעורבים נושאי משרה בכירים בביצוע העבירות, בין אם באופן אקטיבי ובין אם במודעות בלבד – ככלל, לא יינתן משקל לקיומה של תכנית אכיפה פנימית."

בהנחיה פורטו מספר רכיבים שנועדו לסייע לגורמי האכיפה בבחינת מידת האפקטיביות של תכנית האכיפה. בין פרמטרים אלו ניתן לציין:

- הדרגים הבכירים בתאגיד מכירים את תוכנה של תכנית האכיפה ופועלים ליישומה בהתאם לתפקידם;
- גורם בכיר בתאגיד הוגדר ומונה כאחראי על תכנית האכיפה הפנימית בתאגיד;
- התאגיד מקיים מנגנוני הדרכה ועדכון עיתיים ביחס לעקרונותיה ונהליה של תכנית האכיפה עבור עובדיו ונושאי המשרה וכן, בנסיבות המתאימות, עבור גורמים הקשורים לתאגיד;
- התאגיד נוקט אמצעי פיקוח ובקרה סבירים להבטיח את יישומה של תכנית האכיפה;
- התאגיד מבצע הערכה עיתית בעניין יעילותה של תכנית האכיפה, ומבצע הערכת סיכונים מחודשת לחשיפתו לאחריות פלילית, תוך התאמת מנגנוני האכיפה הפנימית בהתאם;
- התאגיד מקיים מנגנונים המאפשרים דיווח של עובדים וגורמים אחרים על הפרות חוק בתאגיד, ובכלל זאת מנגנוני דיווח אנונימיים;
- תכנית האכיפה הפנימית מקודמת ונאכפת באופן עקבי בתאגיד תוך נקיטת אמצעי משמעת נאותים נגד גורמים מפרי חוק בתאגיד או גורמים הכושלים בפיקוח. תכנית האכיפה תיבחן בין היתר בשים לב לדוגמאות קונקרטיות לאמצעים שנוקטו בעבר בתאגיד ביחס להפרתה.

לעניין מדיניות הענישה, קובעת ההנחיה כי: "במקרים חריגים ביותר ניתן יהיה להימנע מהרשעת התאגיד ולהסתפק בהתחייבותו להימנע מביצוע עבירה אם כאשר לצד התחייבות זו יציג התאגיד תכנית מפורטת שבונה, הכוללת קיומו של ממשל תאגידי תקין המחיל תכנית אכיפה פנימית ושינויים ארגוניים מתאימים, אשר ימנעו, הלכה למעשה, אפשרות לביצוען של עבירות דומות בעתיד".

לפרטים נוספים, ראו קישור להנחיה: [לחץ כאן](#).

נשמח לעמוד לרשותכם,

עו"ד ארז הראל, שותף harel@gornitzky.com

עו"ד הילה שמעון, שותפה hilas@gornitzky.com

יחיאל ציפורי, עו"ד yechielz@gornitzky.com

עו"ד שרון ורקר-שגיא, שותפה sagy@gornitzky.com

עו"ד יאיר שילוני, שותף shiloni@gornitzky.com